

Базова інформація про дисципліну	
Назва дисципліни	Управління конкурентоспроможністю підприємства
Рівень вищої освіти / фахової передвищої освіти	Фахова передвища освіта
Семестр	I семестр II семестр
Кафедра/Циклова комісія	Кафедра економіки, підприємництва та маркетингу
Анотація курсу	Навчальна дисципліна спрямована на формування системи теоретичних і прикладних знань та вмінь щодо сутності конкурентоспроможності як категорії і як властивості підприємства ринкової економіки; конкурентного середовища підприємства, його конкурентних переваг та конкурентних стратегій; конкурентоспроможності товару та методів її оцінки.
Сторінка курсу в MOODLE	http://78.137.2.119:1919/m72/course/view.php?id=881
Мова викладання	українська
Лектор курсу	Цибань Анжела Олександрівна канали комунікації: СДН «Moodle»: повідомлення в чаті E-mail: angelitka.z@gmail.com Messenger: https://www.facebook.com/angela.tsyban/
Місце дисципліни в освітній програмі	
Перелік загальних компетентностей (ЗК)	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології. Знання і розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
Перелік спеціальних компетентностей (СК)	Здатність на основі типової методики і знань, розраховувати економічні і соціально-економічні показники господарюючих суб'єктів. Здатність виконувати завдання, пов'язані з функціонуванням системи управління суб'єктів господарювання. Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів Здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо діяльності підприємства. Здатність визначати та задовольняти потреби споживачів як пріоритетних суб'єктів ринку.

	<p>Здатність системно відтворювати отримані знання предметної області маркетингу.</p> <p>Здатність виявляти вплив чинників маркетингового середовища на результати господарської діяльності ринкових суб'єктів.</p>
Перелік програмних результатів навчання	<p>Демонструвати навички пошуку, збирання, оброблення та аналізування інформації у професійній діяльності.</p> <p>Застосовувати всебічні спеціалізовані емпіричні та теоретичні знання для вирішення практичних ситуацій.</p> <p>Володіти економічною термінологією, оперувати категоріями, поняттями предметної області соціальноекономічних систем різного рівня.</p> <p>Демонструвати вміння аналізувати результати діяльності суб'єктів господарювання для визначення напрямів їх удосконалення.</p> <p>Демонструвати вміння розробки та виконання управлінських рішень щодо створення й функціонування підприємств (підрозділів).</p> <p>Демонструвати навички самостійної роботи, критики та самокритики, відкритості до нових знань.</p> <p>Застосовувати знання, розуміння закономірностей та сучасних досягнень у підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності в професійних цілях.</p> <p>Здійснювати пошук, самостійний відбір інформації з різних джерел у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності.</p> <p>Володіти методами та інструментарієм для підготовки проектів управлінських рішень щодо створення й функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.</p> <p>Уміти виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.</p> <p>Визначати основні показники діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур для забезпечення їх ефективності.</p> <p>Аналізувати ринкові явища та процеси на основі застосування теоретичних знань і прикладних навичок здійснення маркетингової діяльності.</p> <p>Збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та маркетингові показники, обґрунтовувати управлінські рішення на основі використання необхідного аналітичного й методичного інструментарію.</p>
Опис дисципліни	
Структура навантаження на студента	<p>Загальна кількість годин – 120</p> <p>Кількість кредитів – 4</p> <p>Кількість лекційних годин – 24</p> <p>Кількість практичних занять – 27</p> <p>Кількість годин для самостійної роботи студентів – 69</p> <p>Форма підсумкового контролю – залік</p>

Методи навчання	<p>вербальний метод (лекція, бесіда, дискусія, пояснення); практичний метод (практичні, семінарські заняття); метод візуалізації (презентація, метод ілюстрації, метод демонстрацій); робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, підготовка есе, доповіді тощо); метод проблемного викладання (монологічного викладу, міркування, діалогічний метод викладу); інтерактивні методи кооперованого та колективно-групового навчання (робота в групах, робота в парах, мозковий штурм); кейс-метод (вирішення ситуацій, проблемних завдань); інші методи у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані).</p>
Зміст дисципліни	
Тема 1. Сучасні теорії конкуренції	Сутність поняття «конкуренція». Ринок як спільнота конкуруючих компаній. Сутність ринкової економіки як середовища конкуренції. Класифікація ринків та межі ринку. Етапи еволюції ринкової системи та типи ринкових структур. Показники вимірювання ступеня монопольної влади. Трансформація концепцій конкуренції. Наукові підходи до трактування сутності конкуренції. Інноваційна парадигма сучасної теорії конкуренції.
Тема 2. Конкуренція як рушійна сила ринкової економіки	Класифікація видів конкуренції. Основні форми конкуренції. Функції конкуренції та фактори, що на неї впливають. Конкурентоспроможність суб'єкта конкуренції та її основні ознаки.
Тема 3. Конкурентоспроможність та конкурентне середовище підприємства	Поняття конкурентоспроможності підприємства. Сутність конкурентного середовища підприємства та його види. Оцінювання конкурентних сил та визначення типу ринку. Оцінювання інтенсивності конкуренції та ступеня монополізації ринку Методи діагностики конкурентного середовища. Побудова конкурентної карти ринку, виявлення стратегічних положень підприємства Модель “п’яти сил конкуренції” М.Портера та її елементи.
Тема 4. Конкурентні переваги підприємства	Поняття конкурентної переваги. Види та джерела формування конкурентних переваг. Фактори втримання конкурентних переваг. Конкурентна перевага як результат реалізації підприємством ключових факторів успіху. Продуктивність, якість, гнучкість та інновації як специфічні стадії еволюції джерел формування конкурентних переваг на протязі ХХ ст. Типові стратегії досягнення конкурентних переваг. Ланцюжок цінностей та його зв’язок з конкурентною перевагою.
Тема 5. Методи та технологія забезпечення конкурентних	Класифікація та сутність основних методів управління конкурентними перевагами. Методи аналізу конкурентних переваг. Технологія оцінювання

переваг підприємства	зовнішнього середовища підприємства. Технологія PEST – аналізу. Технологія аналізу ситуації в галузі та конкуренції в ній. Технологія SWOT – аналізу підприємства.
Тема 6. Конкурентоспроможність товару та методи її оцінки	Фактори, чинники та критерії конкурентоспроможності товару. Загальна схема оцінювання конкурентоспроможності. Методи оцінки конкурентоспроможності продукції. Основні підходи до управління конкурентоспроможністю товару.
Тема 7. Оцінювання конкурентоспроможності торговельної марки	Ідентифікація конкурентних переваг торговельної марки. Поняття про брендинг та види марочних стратегій. Оцінювання результатів формування конкурентних переваг торговельних марок та побудова конкурентної картки ринку. Інтегральна модель оцінки конкурентоспроможності торговельної марки.
Тема 8. Система та процес управління конкурентоспроможністю підприємства	Структура системи забезпечення конкурентоспроможності. Зміст цільової, керованої підсистеми та підсистеми забезпечення. Системно-процесний підхід до управління конкурентоспроможністю підприємства. Методи оцінки конкурентоспроможності підприємства.
Тема 9. Стратегічний підхід до управління конкурентоспроможністю підприємства: конкурентні стратегії	Система конкурентних стратегій підприємства. Стратегії надбання конкурентної переваги (загальні стратегії конкуренції). Стратегії конкурентної поведінки підприємства. Стратегія забезпечення конкурентоспроможності як комплексна стратегія.
Тема 10. Розробка та забезпечення реалізації програм підвищення конкурентоспроможності	Концепція розробки та забезпечення реалізації програми підвищення конкурентоспроможності підприємства. Передумови, що визначають необхідність розробки програм підвищення конкурентоспроможності підприємства. Етапи розробки програми підвищення конкурентоспроможності. Програми підвищення конкурентоспроможності галузі та країни.
Тема 11. Менеджмент якості як фундамент забезпечення конкурентоспроможності сучасного підприємства	Ідеологія менеджменту якості. Інструментарій управління якістю. Система управління якістю. Забезпечення ефективного функціонування системи управління якістю.
Політика дисципліни	
Політика відвідування	Регулярне відвідування всіх видів занять, своєчасність виконання самостійної роботи. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання зорганізується в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу.
Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.
Академічна доброчесність	У випадку недотримання політики академічної доброчесності (плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво) передбачено повторне проходження оцінювання.

Система оцінювання

Поточний контроль здійснюється протягом семестру під час проведення практичних, семінарських та інших видів занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 100 балів; мінімальна сума, що дозволяє студенту отримати атестацію з предмету – 60 балів); підсумковий/ семестровий контроль, проводиться у формі заліку або іспиту, відповідно до графіку навчального процесу.

Накопичування рейтингових балів з навчальної дисципліни

Види навчальної роботи	Мак кількість балів
Опитування на семінарських заняттях (3 теми)	15
Експрес-контрольні на семінарських заняттях (3 теми)	15
Тестування (2 теми)	10
Модульні контрольні роботи (2 к.р.)	30
Виконання та захист реферату	15
Презентація	15
Разом	100

Шкала оцінювання

ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	Бездоганна підготовка в широкому контексті
B	80-89	Повні знання, міцні вміння
C	70-79	Хороші знання та вміння
D	65-69	Задовільні знання, стереотипні вміння
E	60-64	Виконання мінімальних вимог діяльності в стандартних умовах
FX	35-59	Слабкі знання, відсутність умінь
F	1-34	Необхідний повторний курс

Список рекомендованих джерел

1. Балабанова Л.В., Кривенко Г.В., Балабанова І.В. Управління конкурентоспроможністю підприємства: навч. посіб. Київ: ВД «Професіонал», 2019. 256 с.
2. Дмитрієв І.А., Кирчата І.М., Шершенюк О.М. Конкурентоспроможність підприємства: навчальний посібн. Харків: ФОП Бровін О.В., 2020. 340 с.
3. Должанський І. З., Загорна Т.О. Конкурентоспроможність підприємства: навч. посіб. 2-ге вид. Київ: ЦНЛ, 2016. 384 с.
4. Іванов Ю.Б. Конкурентні переваги підприємства: оцінка, формування та розвиток: монографія. Харків: ВД «ІНЖЕК», 2018. 352 с.
5. Кобиляцький Л. С. Управління конкурентоспроможністю: навч. посіб. Київ: Зовнішня торгівля, 2017. 301 с.
6. Ковтун О.І. Конкурентоспроможність підприємства: стратегічний контекст: монографія. Львів: Вид-во ЛКА, 2016. 276 с.
7. Конкурентоспроможність підприємства: підручник / П. І. Юхименко та ін.; за заг. ред. д. е. н., професора, академіка НААН України А. С. Даниленка. Київ: Центр учбової літератури, 2020. 320 с.

8. Лупак Р. Л., Васильців Т.Г. Конкурентоспроможність підприємства: навч. посібн. Львів: Видавництво ЛКА, 2016. 484 с.
9. М. Портер. Конкурентна стратегія. Техніки аналізу галузей і конкурентів / текст М.Портер., пер. з англ. Наталія Кошманенко. Київ: Наш формат, 2020. 416 с.
10. Піддубний І. О. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства: навч. посіб. Харків : ВД «ІНЖЕК», 2015. 264 с.
11. Управління конкурентоспроможністю підприємств у сучасних умовах: колективна монографія / за заг. ред. д.е.н., проф. Шарко М.В. Херсон: ПП Вишемирський В.С. 2016. 177 с.
12. Управління конкурентоспроможністю підприємств: підручник / Г.Т. П'ятницька та інш.; за заг. ред. д-р. екон. наук., проф. Г. Т. П'ятницької. Київ: Видавничий дім «Кондор», 2017. 700 с
13. Управління конкурентоспроможністю підприємства: підручник/ Ю. Б. Іванов та інш. Харків: ВД «ІНЖЕК», 2010. 320 с.
14. Управління міжнародною конкурентоспроможністю: навчальний посібник у структурно-логічних схемах / укладачі: Т.В. Андросова, Л. О. Чернишова. Харків: ХДУХТ, 2019. 202 с.
15. Цибульська Е.І. Конкурентоспроможність підприємства: навч. посіб. Харків: Видавництво НУА, 2018. 320 с.
16. Янковий О.Г. Теоретичні, методологічні та практичні аспекти конкурентоспроможності підприємств: монографія / за заг. ред. О. Г. Янкового. Одеса: Атлант, 2017. 514 с.
17. Barney J.B., Hesterly W.S. Strategic Management and Competitive Advantage: Concept and cases. Global edition: 5-th edition. Boston, 2005. 594 p. URL: [https://theacademicessays.com/wp-content/uploads/2018/02/EB00138HRM-Strategic-Management-and-Competitive-Advantage-Concepts-and-Cases-5e-Global-Edition-Barney- -Hesterly.pdf](https://theacademicessays.com/wp-content/uploads/2018/02/EB00138HRM-Strategic-Management-and-Competitive-Advantage-Concepts-and-Cases-5e-Global-Edition-Barney--Hesterly.pdf)
18. Global Competitiveness Report Special Edition 2020: How Countries are Performing on the Road to Recovery URL: <https://www.weforum.org/reports/the-global-competitiveness-report2020>.
19. Porter M. E. Competitive Strategy. Techniques for analyzing industries and competitors. NY: Free Press, 1998. 422 p.
20. Vasylytsiv T. Economy's innovative technological competitiveness: Decomposition, methodic of analysis and priorities of public policy / Vasylytsiv T., Irtysheva I., Lupak R., Popadynets N., Shyshkova Y., Boiko Y., Ishchenko O. // Management Science Letters. 2020. Vol. 10. No. 13. P. 3173-3182.